

Εξώδικο της «Αρ.Συ ΑΝΑΤΡΟΠΗ στη Δ. Μακεδονία» προς τον Πρωθυπουργό, τον πρόεδρο της ΔΕΗ και 4 Υπουργούς Ενέργειας

ΕΞΩΔΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την επιφύλαξη άσκησης κάθε νόμιμου ένδικου μέσου για την προάσπιση των συμφερόντων των λαϊκών καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας, των εργαζομένων και των κατοίκων της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης, καθώς και των εθνικών συμφερόντων της Χώρας, εγκαλούμε τους:

1. Πρωθυπουργό της Ελλάδας κ. Κυριάκο Μητσοτάκη
2. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Σταύρο Παπασταύρου
3. Πρώην Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κωστή Χατζηδάκη
4. Πρώην Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κώστα Σκρέκα
5. Πρώην Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη
6. Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΔΕΗ κ. Γεώργιο Στάσση

Επειδή η κυβέρνηση αποφάσισε και υλοποίησε πρόωρα και αναίτια την απολιγνιτοποίηση έως το τέλος του 2026, στηρίζοντας την επιλογή αυτή σε στοιχεία και αιτιολογίες που θεωρούμε ανακριβείς και παραπλανητικές για το λαό. Παράλληλα, κατ' εφαρμογή κυβερνητικών εντολών, η ΔΕΗ προχωρεί στην καταστροφή και αποξήλωση λιγνιτικών ενεργειακών υποδομών, με αποκορύφωμα τη σχεδιαζόμενη ανατίναξη των πύργων ψύξης και άλλων υποδομών του ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου. **Πρόκειται, κατά την πολιτική μας εκτίμηση, για ένα σχέδιο με βαριές και μη αναστρέψιμες συνέπειες για την ενεργειακή ασφάλεια, την οικονομία και τις λιγνιτικές περιοχές της χώρας.**

Συγκεκριμένα:

- 1) Αρχικά προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι υπήρχε σχετική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέτοια οδηγία, όμως, δεν υπήρξε. Αντίθετα η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε θέσει ως στόχο την απανθρακοποίηση έως το 2050. Είναι χαρακτηριστικό ότι καμία χώρα της ΕΕ δεν προχώρησε στο κλείσιμο των λιγνιτικών μονάδων της μέσα στα χρονικά όρια που επέλεξε μονομερώς η Ελληνική Κυβέρνηση.
- 2) Ισχυρίστηκαν, επίσης, ότι υπήρχαν διεθνείς υποχρεώσεις της Χώρας για μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), επιχείρημα που διατυπώθηκε επανειλημμένα και από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό. Όμως, ο ισχυρισμός αυτός δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές δεσμεύσεις της χώρας, καθώς, με βάση τις συμφωνίες «Κιότο 2» και των Παρισίων, η υποχρέωση μείωσης των εκπομπών CO₂ αφορούσε συνολικά την ΕΕ. Στο πλαίσιο του εσωτερικού καταμερισμού της ΕΕ, όπως έχει αναφερθεί επανειλημμένα από στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, η Ελλάδα είχε μειώσει τις εκπομπές CO₂ κατά 43% περισσότερο από όσο υποχρεούνταν. Συγκεκριμένα, με βάση στοιχεία της ΕΕ, **η Ελλάδα μεταξύ 2005 και 2020 μείωσε τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από λιγνίτη κατά 78,9% και κατατάχθηκε πρώτη ανάμεσα σε όλες τις χώρες της ΕΕ.** Οι μειώσεις των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα επιτεύχθηκαν σε σημαντικό βαθμό λόγω της ραγδαίας αποβιομηχάνισης της χώρας και

της μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας κατά 30% σε σχέση με το 2008 εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

- 3) Κύριο επιχείρημά τους υπήρξε η λεγόμενη «ΜΕΤΑΒΑΣΗ» προς καθαρές μορφές ενέργειας, η οποία υποτίθεται ότι θα επιτυγχανόταν με την αθρόα εγκατάσταση τεχνολογιών ΑΠΕ. Όμως γνώριζαν - και, εάν δεν γνώριζαν, όφειλαν να έχουν ενημερωθεί από τους τεχνικούς τους συμβούλους- ότι, με το σημερινό τεχνολογικό επίπεδο, οι μονάδες βάσης με ορυκτά καύσιμα θα εξακολουθήσουν να είναι αναγκαίες τουλάχιστον έως το 2050. Γι' αυτό και, όπως δείχνουν τα διαθέσιμα στοιχεία, η λιγνιτική παραγωγή δεν αντικαταστάθηκε από τις ΑΠΕ, αλλά σε σημαντικό βαθμό από μονάδες εισαγόμενου φυσικού αερίου. Από το 2019, όταν ο Πρωθυπουργός εξήγγειλε τη λεγόμενη απολιγνιτοποίηση, και ενώ η λιγνιτική παραγωγή σχεδόν μηδενίστηκε, κατασκευάστηκαν και λειτουργούν ήδη τρεις νέες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο φυσικό αέριο, συνολικής ισχύος 2.550 MW, ενώ έχουν αδειοδοτηθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής άλλες πέντε μονάδες φυσικού αερίου, ισχύος 3.000 MW. Υπενθυμίζουμε ότι λειτουργούσαν και συνεχίζουν να λειτουργούν και οι παλαιότερες μονάδες φυσικού αερίου ισχύος 5.500 MW. Έτσι, η ήδη εγκατεστημένη ισχύς των μονάδων φυσικού αερίου ανέρχεται περίπου στα 8.000 MW και, με τις νέες μονάδες, θα φτάσει τα 11.000 MW. Εν τούτοις, ο κ. Μητσοτάκης έχει αναφερθεί δημόσια και στην προοπτική κατασκευής πυρηνικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής. Υπενθυμίζουμε ότι η εγκατεστημένη ισχύς των λιγνιτικών μονάδων δεν ξεπέρασε ποτέ τα 6.000 MW, παρότι ο λιγνίτης αποτελούσε το βασικό εγχώριο καύσιμο βάσης και η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ήταν αυξημένη κατά 30%. Και όλα αυτά ενώ, σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλούμαστε, οι ΑΠΕ έχουν ήδη υπερκαλύψει σήμερα τους στόχους του ΕΣΕΚ για το 2030: σήμερα υπάρχουν 20.000 MW ηλεκτρισμένων ΑΠΕ και άλλα 14.000 MW ολοκληρωμένων ή υπό κατασκευή έργων, τα οποία, παρότι διαθέτουν όρους σύνδεσης, παραμένουν σε αδράνεια λόγω ανεπάρκειας των αντίστοιχων δικτύων. Το συμπέρασμα, όπως αποκαλύπτονται από τα στοιχεία είναι ότι η «ενεργειακή μετάβαση» δεν έγινε προς τις ΑΠΕ αλλά από τον λιγνίτη στο φυσικό αέριο και μάλιστα με διπλάσια εγκατεστημένη ισχύ μονάδων φυσικού αερίου σε σχέση με τις λιγνιτικές που έκλεισαν.
- 4) Το επιχείρημα που προβάλλεται πλέον από κυβερνητικά στελέχη και τη ΔΕΗ είναι ότι η λιγνιτική ηλεκτροπαραγωγή είναι «ακριβή και ασύμφορη» λόγω του υψηλού κόστους των δικαιωμάτων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Αυτό όμως ισχύει μόνο κατά το ήμισυ. Πράγματι, τα δικαιώματα εκπομπών είναι πολύ ακριβά, αφού σήμερα κοστίζουν περίπου 85 ευρώ ανά τόνο, τιμές που διαμορφώνονται κερδοσκοπικά στο Ευρωπαϊκό Χρηματιστήριο ρύπων. Ωστόσο, οι σύγχρονες λιγνιτικές μονάδες εμφανίζουν, σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλούμαστε, πολύ χαμηλότερα μεταβλητά κόστη από τις μονάδες φυσικού αερίου, καθώς οι τιμές του φυσικού αερίου έχουν αυξηθεί κατά 180% μέσα στο 2026, λόγω των δύο πολεμικών μετώπων και της μεγάλης καταστροφής ενεργειακών εγκαταστάσεων. Μετά τις τελευταίες εξελίξεις και με βάση στοιχεία επιστημόνων που έχουν δημοσιοποιηθεί, οι μονάδες φυσικού αερίου παράγουν σήμερα ηλεκτρική ενέργεια με κόστος διπλάσιο από τη μονάδα «Πτολεμαΐδα 5» και αισθητά υψηλότερο από τον ΑΗΣ Μελίτης και την 5η μονάδα του ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου.

Οι πραγματικοί λόγοι της πρόωρης απολιγνιτοποίησης πρέπει να αναζητηθούν:

Α) Σε μια ευρύτερη ενεργειακή και γεωπολιτική συμφωνία της Κυβέρνησης με τις ΗΠΑ για την εισαγωγή Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (LNG), τη δημιουργία πύλης εισόδου στην Ελλάδα και την κατασκευή του κάθετου διαδρόμου που φτάνει έως την Ουκρανία. Τη συμφωνία αυτή επιβεβαίωσε εμμέσως πλην σαφώς πρόσφατα και ο πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στην Ελλάδα Τζέφρι Πάιατ. **Η κυβερνητική αυτή επιλογή, υπηρετεί ξένα γεωπολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, τα οποία έρχονται σε ευθεία αντίθεση με τα λαϊκά και εθνικά συμφέροντα της χώρας μας.**

Β) Στις πιέσεις προς την Κυβέρνηση του Ελληνικού εφοπλιστικού κεφαλαίου που έχουν κατασκευάσει εκατοντάδες πλοία ειδικά διαμορφωμένα για τη μεταφορά Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (LNG).

Γ) Στα συμφέροντα των εταιρειών που εμπλέκονται στο εμπόριο του LNG, στην ανταγωνιστικότητα των Ενεργειακών Ομίλων και στο καρτέλ του χρηματιστηρίου ενέργειας.

Οι επιπτώσεις της πρόωρης και αναίτιας απολιγνιτοποίησης είναι ήδη εξαιρετικά σοβαρές:

1. Οδεύουμε προς τον χειμώνα χωρίς ενεργειακή ασφάλεια, καθώς η χώρα έχει οδηγηθεί σε μονομερή ενεργειακή εξάρτηση από το φυσικό αέριο και, κυρίως, από το Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο (LNG). Η Ελλάδα, όπως και οι περισσότερες χώρες της ΕΕ που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το LNG, κινδυνεύουν να μείνουν τον χειμώνα χωρίς καύσιμο, χωρίς θέρμανση και με σοβαρά προβλήματα στον ηλεκτρισμό. Τη σοβαρότητα του ζητήματος καταδεικνύουν και οι αλλεπάλληλες συνεδριάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων οργάνων της ΕΕ για την ενεργειακή επάρκεια.
2. Ακόμη και εάν εξασφαλιστεί ο αναγκαίος εφοδιασμός σε καύσιμα, οι Έλληνες καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας —το 20% των οποίων, σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλούμαστε, έχει περάσει το κατώφλι της ενεργειακής ένδειας— θα κληθούν να πληρώσουν υπέρογκα τιμολόγια ρεύματος, ενώ θα μπορούσε να αξιοποιείται το φθηνότερο εγχώριο καύσιμο, ο λιγνίτης. Με παραδοχή του ίδιου του Πρωθυπουργού, το 2022 η Χώρα μας κατέβαλε 7 δισ. ευρώ για την αγορά φυσικού αερίου και LNG, ενώ διέθετε και μπορούσε να αξιοποιήσει εγχώριους ενεργειακούς πόρους.
3. Η επιλογή του εισαγόμενου φυσικού αερίου αντί του λιγνίτη επιβαρύνει υπέρμετρα το εμπορικό ισοζύγιο και, σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλούμαστε, έχει αυξήσει την ενεργειακή εξάρτηση της Χώρας κατά 10%, με αποτέλεσμα αυτή να φτάνει στο 82%, έναντι μέσου όρου 55% στην ΕΕ.
4. Ιδιαίτερα βαριές είναι οι επιπτώσεις της αχρείαστης απολιγνιτοποίησης στη Δυτική Μακεδονία: μείωση του πληθυσμού και, κυρίως, των νέων και του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, δραματική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, 25.000 χαμένες θέσεις εργασίας, εγκατάλειψη και μη αποκατάσταση των λιγνιτωρυχείων, με αποτέλεσμα μεγάλα και δυσεπίλυτα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Απώλεια ενεργειακής εφεδρείας

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω, κατ' άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος, «το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη Χώρα», με σκοπό την προστασία του γενικού συμφέροντος και την εξασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας. Η συνταγματική αυτή ευθύνη, σε συνδυασμό με τις ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 1 και 2 του ν. 4001/2011, οι οποίες αναθέτουν στη

ΡΑΑΕΥ την παρακολούθηση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, του ισοζυγίου προσφοράς και ζήτησης, της προβλεπόμενης ζήτησης, της ποιότητας, συντήρησης και αξιοπιστίας των συστημάτων και δικτύων, καθώς και της εφαρμογής μέτρων σε περίπτωση αιφνίδιας ενεργειακής κρίσης, δεν εξαντλείται στην επιλογή του ενεργειακού μείγματος ή στον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό της παραγωγής, αλλά καταλαμβάνει και την ουσιαστική αξιολόγηση της επάρκειας, της αξιοπιστίας και της επιχειρησιακής ετοιμότητας των διαθέσιμων ενεργειακών υποδομών έναντι συγκεκριμένων κινδύνων διαταραχής του εφοδιασμού.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω και προκειμένου να είναι συνεπής προς τις συνταγματικές υποχρεώσεις της Πολιτείας, η ενεργειακή πολιτική που χαράσσεται από τις αρμόδιες Αρχές, οφείλει, ανεξάρτητα από τις εκάστοτε κατευθύνσεις και επιλογές της -οι οποίες, ως γνωστόν, μεταβάλλονται και εξαρτώνται από πλήθος παραγόντων- να διαθέτει ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο για τη διατήρηση ενεργειακής εφεδρείας ως προϋπόθεση της ενεργειακής ασφάλειας της χώρας. **Το Σχέδιο αυτό πρέπει να περιλαμβάνει πλήρεις και τεκμηριωμένες νομικές ρυθμίσεις, ιδίως σε σχέση με τη διατήρηση των υποδομών που είναι αναγκαίες για την επαναχρησιμοποίηση του λιγνίτη, ως εγχώριου ενεργειακού πόρου και στοιχείου του εθνικού πλούτου, προς διασφάλιση των ενεργειακών αναγκών της χώρας σε περίπτωση κρίσης.**

Συνεπώς, οποιαδήποτε κανονιστική ρύθμιση ή επιλογή ενεργειακής πολιτικής που επιτρέπει την απώλεια ή ουσιώδη υποβάθμιση της λειτουργικής ετοιμότητας κρίσιμων ενεργειακών υποδομών, όπως ο ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου, χωρίς προηγούμενη, επίκαιρη και επιστημονικά τεκμηριωμένη εκτίμηση των επιπτώσεων της στην επάρκεια του συστήματος και στην ενεργειακή ασφάλεια της χώρας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται στις ανωτέρω συνταγματικές και νομοθετικές επιταγές. Πολλώ δε μάλλον που, ούτε στο ισχύον ΕΣΕΚ, ούτε στο Σχέδιο Ετοιμότητας Αντιμετώπισης Κινδύνων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/941, ούτε στην -ανεπίκαιρη πια- Μελέτη Επάρκειας του ΔΕΔΔΗΕ εξετάστηκε, στην βάση επικαιροποιημένων δεδομένων για τις ανάγκες επάρκειας και ανθεκτικότητας του ενεργειακού συστήματος, το ενδεχόμενο απώλειας της λειτουργικής ετοιμότητας του συγκεκριμένου σταθμού και ο αντίκτυπός της στην ασφάλεια του εφοδιασμού.

Δικαστικός κλητήρας θα επιδώσει το εξώδικο στους εγκαλούμενους

Κοζάνη, 22/10/2026

«Αριστερή Συμπόρευση για την ΑΝΑΤΡΟΠΗ στη Δυτική Μακεδονία»